

DIÁRIUM KLÁŠTERA V POLICI NAD METUJÍ Z LET 1704–1710 – VÝZNAMNÝ PRAMEN K DĚJINÁM POLICKÉHO KONVENTU¹⁾

Adéla Věra WAGNEROVÁ

Historie benediktinů v českých zemích je v dnešní době populárním tématem badatelů. Vždyť jen fond *Benediktini – klášter Břevnov* v Národním archivu v Praze obsahuje přes 166 metrů archivního materiálu, ze kterého můžeme čerpat. Právě ve výše zmíněném fondu najdeme i některá benediktinská diára. Diárium kláštera v Polici nad Metují, v originále *Diarium monasterii policensis*, je skutečně cenným pramenem, neboť se jedná o dokument, který zachycuje každodenní události v chronologickém sledu.²⁾ Diára nebyla jen výsadou klášterů, ale vznikala i taková, jež byla ryze soukromého charakteru.³⁾ Dnes je máme dochovaná v rukopisné i tištěné for-

1) Tato studie je zpracována na základě mé bakalářské práce Adéla Věra WAGNEROVÁ, *Diarium kláštera Police nad Metují 1704–1710. Sonda do obsahu významného pramene*, Hradec Králové, 2020. Studie je dílčím výsledkem Specifického výzkumu č. 2120 Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové *Církevní dějiny raného novověku v evropském kontextu*.

2) Diára jsou blízká letopisům a kronikám právě svou chronologičností, pro srovnání například Davidis Aemiliani BITTNER, *Chronicon Braunense*, ed. Wenceslaus Wladivoj Tomek, Praha 1875.

3) Diářiím je věnována pozornost hned v několika studiích, uvádím například: Klára ZÁŘECKÁ, *Diarium Collegii Reginaehradecensis (1662–1666): historiografický pramen z prostředí Tovaryšstva Ježíšova*, *Folia Historica Bohemica* 31, 2016, č. 2, s. 199–236; Jiří M. HAVLÍK, *Diarium Kinsky 1663–1672: klíče k Františku Oldřichovi Kinskému (1634–1699)*, *Folia Historica Bohemica* 29, 2014, č. 1, s. 133–165; Jiří WOLF, *Diarium P. Václava Vojtěcha Benenklaua a některé další kněžské zápisky z barokních Čech*, *Studie o rukopisech* (2002–2003–2004) 35, 2005, s. 183–192; František KAMENÍČEK, *Diarium pana Smila Osovského z Doubravice a na Třebíči, čili popis cesty jeho do Polska, kterou vykonal r. 1587 s arciknížetem rakouským Maximilianem, voleným králem polským*, *Časopis Musea Království českého* 62, 1888, s. 370–385; o diářiích se zmiňuje i Eva VODOCHODSKÁ, *Tištěné novověké prameny k poznání řeholní komunity na příkladu břevnovsko-broumovských benediktinů*, *Východočeský sborník historický* 37, 2020, s. 149–167.

mě.⁴⁾ Diária byla často cíleně ničena, neboť na ně bylo často pohlíženo jako na dokumenty užitečné pro danou dobu, kdy byla vytvářena, ne pro dlouhodobější uchování. Pokud byl autorem klášterního diária představený, stačila k zachování dokumentu účta k jeho osobě.⁵⁾

Z benediktinských diárií je největší pozornost věnována diáriím břevnovským, která jsou dochována pro léta 1674 až 1914.⁶⁾ Vhodná by tedy byla komparace polického diária s dobovými prameny, avšak těch k tomuto období pro polický klášter není dostatek. Je tak možné tento pramen komparovat s jedním z břevnovských diárií, jichž je dochována celá řada, neboť jeho první kniha zahrnuje i popisy let z počátku osmnáctého století.⁷⁾ Vizualně jsou oba prameny zcela odlišné; břevnovské diárium je v knižní vazbě s koženým přebalem. Nás nicméně zajímá především obsahová stránka. Záznamy z polického diária jsou pro totožné roky podrobnější než záznamy z toho břevnovského. Břevnovské záznamy pro léta 1704–1710 čítají dohromady deset stran a celkem je na nich popsáno osmnáct dní, přičemž první zápis je z 9. července 1704. Pro léta 1707 a 1710 ovšem záznamy zcela chybí. Polické diárium tak poskytuje informace z dob, které v břevnovském diáriu nejsou popsány. Diárium polického kláštera, které najdeme, stejně jako ta břevnovská, ve zmiňovaném fondu *Benediktini – klášter Břevnov*,⁸⁾ dosud unikalo bližšímu zájmu. Protože patří ke sěžejním pramenům k působení benediktinů na Policku, analyzuji v této studii

4) Některá diária najdeme i online, a to například na webech www.manuscriptorium.com, kde můžeme najít diárium Julia Šlika z let 1563–1564 (online). Dostupné z URL: http://www.manuscriptorium.com/apps/index.php?direct=record&pid=MZK___-MZKB___MK_0000_068_005RLY6-xx#search, [cit. 18. 2. 2022]. Z církevního prostředí například diárium jezuitské koleje z let 1586–1600 (online). Dostupné z URL: http://www.manuscriptorium.com/apps/index.php?direct=record&pid=AIPDIG-KKPS_DC_III_21___2QBETI-4-cs#search, [cit. 18. 3. 2022]. Dále také diárium strahovského opata Francka z let 1661–1669 (online). Dostupné z URL: http://www.manuscriptorium.com/apps/index.php?direct=record&pid=AIPDIG-KKPS_DJ_III_1___30CT8FB-cs#search, [cit. 18. 3. 2022]. A mnoho dalších.

5) Obecné informace o diáriích srov. Kateřina VALENTOVÁ – Jarmila KAŠPÁRKOVÁ (edd.), *Historiam scribere: řádová historiografie raného novověku*, díl 2., Biografický slovník, Praha–Olomouc 2018, s. 13–21. Diária jsou zde zmíněna jen okrajově, bohužel není dostatek literatury, která by diárium definovala.

6) Jakub ZOUHAR, *Přehled benediktinského dějepisectví v českých zemích*, Konštantinové listy 9, 2016, č. 2, s. 39–73.

7) Národní archiv (dále jen NA), fond Benediktini – klášter Břevnov (dále jen ŘBB), *Diarium monasterii Brzevnovensis*, inv. č. 125, sign. 51, p. 16–24.

8) NA, fond ŘBB, karton 49, *Diarium monasterii policensis*.

diárium po vnější i obsahové stránce a poukazují na to, jakým způsobem může přispět k poznání polického kláštera a jeho konventu.⁹⁾

Diárium kláštera v Polici nad Metují není sice jediným pramenem ke klášterním dějinám,¹⁰⁾ historických pramenů se nicméně, jak bylo zmíněno výše, nedochovalo k dějinám kláštera mnoho. Nejen, že jsou všechny roztržité do několika archivů, ale kromě fondu *Velkostatek Police nad Metují* nacházejícím se ve Státním oblastním archivu v Hradci Králové, ve kterém najdeme velké množství písemností hospodářského charakteru,¹¹⁾ máme k dispozici pouze malé fragmenty textů vážících se k našemu tématu. V pražském fondu *Benediktini – klášter Břevnov* je podle archivní pomůcky možno dohledat sedm archivních kartonů obsahujících archiválie k Polici, je ale nutné brát v potaz, že dokumentů k tomuto klášteru bude ve fondu pravděpodobně více.¹²⁾ Z dohledaných pramenů v tomto fondu jsou hlavně archiválie k polickému špitálu a záležitosti polické knihovny, zastoupeny jsou v nich ale i informace o řeholnících.¹³⁾ Mezi rukopisy obsaženými ve fondu břevnovských benediktinů se nachází *Matricula memborum sodalitatis B.V.M. doloresae sub cruce Policii ab anno 1666–1709 cum statutis et diario easdem sodalitatis*¹⁴⁾ a *Protocolla domestica conscripta a R.P. Bonaventura Pitter O.S.B. ab anno 1641–1740*.¹⁵⁾ Dalším důležitým fondem v Národním archivu je *České gubernium – Publicum*, kde najdeme některé dokumenty spojené se zrušením polického probošství. Jedná se o záležitosti týkající se chodu kláštera a jeho osazenstva. V Archivu Národního muzea najdeme několik zajímavých pramenů ve fondu *Sbírka rukopisů*. Jedná se o *Acten über die Auflassung der zur ernalten benediktiner diens- Abtei Břevnov-Braunau gehörigen Filialstiftes Politz und die Beibelassung des Gutes Politz bei der Stifte zu Braunau, vom Jahre 1785* napsané opatem

9) Konventem je av textu myšlena klášterní komunita jako taková, pojem klášter je zde chápán jako budova samotná.

10) O pramenech města Police nad Metují se zmiňuje Antonín REZEK, *Výskum v archivech země České*, Památky archeologické a místopisné 10, 1876, č. 3, s. 493–514.

11) Viz Jan BARTÁK, *Velkostatek Police nad Metují 1568–1948. Inventář*, Náchod 2006.

12) Celkový rozsah pramenů v ŘBB není možné v rámci této studie určit, jedná se však o budoucí výzvu, jež by měla zásadní význam pro zpracování dějin polického kláštera.

13) NA, fond ŘBB, kart. 49, 114, 136, 364, 467, 468. Diárium je uloženo v kartonu 49.

14) NA, fond ŘBB rukopisy, inv. č. 14, sign. 10.

15) NA, fond ŘBB rukopisy, inv. č. 15, sign. 11.

Rotterem a *Letopisy bývalého panství Polického se zvláštním zřetelem na město okresní Polic, sepsané o J.L., 1777–1859*.¹⁶⁾ V Okresním archivu Náchod je uložen fond *Archiv města Police nad Metují*, kde najdeme mimo jiné nejstarší městské listiny, jež jsou zásadní i pro dějiny kláštera. Archiválie k polickému klášteru se nacházejí i v Rakouském státním archivu ve Vídni, jejich rozsah je však předmětem dalšího bádání.¹⁷⁾

Benediktini a historické mezníky kláštera v Polici nad Metují do začátku 18. století

Řád benediktinů je významným mnišským řádem s bohatou historií. Základem jejich učení je Benediktova řehole a hlavní náplní života těchto mnichů je hledání Boha.¹⁸⁾ Řehole popisuje způsob života v klášteře. Mezi podstatné části každodenního života benediktinů patří četba Písma svatého, slavení liturgie, modlitby a manuální práce, přičemž hlavním úkolem je šíření víry.¹⁹⁾ V zásadě rozlišujeme opatství a probošství, kdy opatství jsou samostatnými jednotkami v čele s opatem a probošství v čele s proboštem byla podřízena některému opatství.²⁰⁾ V případě polického probošství bylo nadřízeným opatství břevnovsko-broumovské.

Zatímco první benediktinský klášter v Čechách vzniká již v 10. století, na Policku začíná osidlování benediktiny kolem roku 1210.²¹⁾ Různí historici, kteří se zabývali dějinami Policka, uvádí dvě různé osoby, které měly začít s osidlováním. Někteří hovoří o mnichu Vitališovi,²²⁾ jiní o jeho před-

16) Archiv Národního muzea, fond Sběrka rukopisů, sign. 1180 a sign. 1498.

17) Pro základní orientaci v tamních archivních fondech vznikla příručka Eva DRAŠAROVÁ (ed.), *Průvodce po Rakouském státním archivu ve Vídni pro českého návštěvníka*, Dolní Břežany 2013.

18) Milan BUBEN, *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích*, II. díl, II. svazek: Mnišské řády, Praha 2007, s. 9.

19) Tamtéž, s. 10.

20) Tamtéž, s. 13.

21) Stanislav BRANDEJS, *Kniha o Polici nad Metují a Policku*, Praha 1940, s. 84.

22) Například Jeroným Růžička OSB (1794–1884) ve svém díle *Dějepis kláštera břevnovského a broumovského*, Ondřej Koupil et al. (edd.), Praha 2013. K jeho tzv. větší kronice, dosud nevydané, srov. Jakub ZOUHAR, *Geschichte des Benediktinerstiftes Břevnov-Braunau Jeronýma Ružicky. Stručné představení jedné málo známé dějepisné práce*, in: Martina Bolom-Kotari – Jindřich Kolda et al., *Brána moudrosti otevřená*. Kniha a knihovny broumovského kláštera, Hradec Králové 2020, s. 221–228 (též online). Dostupné z URL: http://branamoudrosti.cz/pages/output/Knihy_a_knihovny_broumovskeho_klastera.pdf, [cit. 18. 7. 2022].

chůdci, poutníku Jurikovi.²³⁾ První písemná zmínka pochází z roku 1213 a lze ji nalézt v listině Přemysla Otakara I. Panovník skrze ni uděluje území polického újezdu klášteru na Břevnově.²⁴⁾ Jedná se sice o falzum, jeho historická hodnota je však stále výrazná.²⁵⁾ Důležitějším je ale rok 1253, kdy Přemysl Otakar II. tuto nadaci břevnovskému klášteru potvrdil a zároveň přenesl královské trhy z Provodova do Police.²⁶⁾ Jedná se tak o první listinný originál k dějinám Police. V této době byla opatem Martinem I. započata stavba klášterního kostela Nanebevzetí Panny Marie. Opat Bavor z Nečtin získal roku 1296 právo svobodně jmenovat a odvolávat probošty a převory,²⁷⁾ právo jmenovat probošty bylo roku 1391 potvrzeno papežem Bonifácem IX.²⁸⁾

Během husitských válek se obyvatelé Police většinou přihlásili ke ka-lišníkům a roku 1420 dokonce vyhnali řeholníky z města. Události vyústily v tzv. „ostašský masakr“, při kterém slezští vojáci povraždili na hoře Ostaši většinu polických občanů.²⁹⁾ Za poděbradské éry zažil polický klášter pří-koří během válek Jiřího z Poděbrad s Matyášem Korvínem. Nejdříve byl klášter vypleněn vojsky Jiřího spojence Františka z Hájce, později byla navíc budova zapálena uherskými vojsky.³⁰⁾ Za Vladislava Jagellonského byla panství Police a Broumov zastavena Jindřichovi z Münsterberka, čímž břevnovští benediktini přišli o příjmy z obou klášterů až do roku 1493, kdy byly statky vykoupěny zpět.³¹⁾

Na počátku 16. století došlo po vzoru broumovských na Policku k po-vstání proti opatovi.³²⁾ V roce 1546 opat Matěj potvrdil měšťanům různá

23) Někdy uváděn i jako „Jiřík“.

24) S. BRANDEJS, *Kniha o Polici nad Metují a Policku*, s. 25.

25) Tato listina patří mezi tzv. břevnovská falza, kterým se věnovalo hned několik studií, mezi nejvýznamnější patří studie Václav HRUBÝ, *Falsa břev-novská*, Český časopis historický 26, 1920, s. 94–126; František MUSIL, *Kolo-nizace Policka a Broumova a břevnovská klášterní falza*, Historická geogra-fie 42, 2016, č. 2, s. 137–168; Josef ŠRÁMEK, *Břevnovská listinná falza a po-čátky osidlování Broumova pohledem současného dějepisce*, in: J. Růžicka, *Dějepis kláštera břevnovského a broumovského*, s. XXXIII–XLV; TÝŽ, „*Aby události neunikly paměti*.“ *Středověká listinná falza a kláštery*, Acta historica Universitatis Silesianae Opaviensis 2, 2009, s. 13–37.

26) Text listiny je přepsán v Gustav FRIEDRICH (ed.), *Codex diplomaticus et epistolarium regni Bohemiae*, II., Praha 1912, s. 399.

27) Milada VILÍMKOVÁ – Pavel PREISS, *Ve znamení břevna a růží*, Praha 1989, s. 41.

28) J. RŮŽICKA, *Dějepis kláštera*, s. 51.

29) S. BRANDEJS, *Kniha o Polici nad Metují*, s. 85.

30) M. VILÍMKOVÁ – P. PREISS, *Ve znamení*, s. 46.

31) Tamtéž, s. 47.

32) J. RŮŽICKA, *Dějepis kláštera*, s. 67.

práva a privilegia.³³⁾ Roku 1566 klášter i s přilehlým kostelem shořel, ale opat Jan Chotovský ihned začal s renovací kláštera, a jeho nástupce Wolfgang Selender navíc celou budovu rozšířil.³⁴⁾ Selender měl také za úkol řešit v Broumově a v Polici otázku šířícího se protestantismu. Roku 1619 byl kvůli sporům s měšťany z Broumova vyhnán a při útěku se na určitou dobu uchýlil i do polického kláštera.³⁵⁾

Stavovské povstání a třicetiletá válka klášter i celé město velice zasáhly, a to jak nutností živení císařských vojsk, tak pleněním ze strany Švédů. Klášter utrpěl v průběhu těchto let takové škody, že v něm většina osazenstva vůbec nepobývala. Budova byla z rozhodnutí opata Tomáše Sartoria roku 1676 stržena a o rok později začala stavba nového objektu, po jehož dokončení se do nového kláštera vrátil polický konvent.³⁶⁾

Roku 1680 vypuklo selské povstání, ve kterém následovali Poličtí své broumovské sousedy, ale v Polici, na rozdíl od Broumova, nakonec nepadly žádné hrdelní tresty.³⁷⁾ Roku 1700 zasáhlo město velký požár, při kterém shořela i klášterní budova, a tak opat Otmar Zinke začal s novou přestavbou³⁸⁾ a rozšířením probošství,³⁹⁾ přičemž stanovil, že má běžně v Polici bydlet osm konventuálů.⁴⁰⁾ Tím se ocitáme na začátku 18. století, v době, kdy nebyl klášter zasažen válkami ani jinými pohromami. Již v roce 1702 byla hotova stavba východního křídla kláštera.⁴¹⁾ Následujícího roku opat Otmar Zinke zakoupil slezské panství Lehnické Pole.⁴²⁾ Roku 1705 zakoupil opat i panství Kladno.⁴³⁾ Zásadním je rok 1710, kdy byla započata stavba jižního křídla kláštera.⁴⁴⁾ Osmnácté století tak pro polické benediktiny začíná

33) Tamtéž, s. 73.

34) S. BRANDEJS, *Kniha o Polici nad Metují*, s. 85.

35) Otázkám protestantismu a následně stavovskému povstání se věnuje hned několik prací. O Selendrovi se zmiňuje výše citovaný Jeroným Růžička. Broumovsku v tomto období se ve svých pracích věnuje Vavřinec Jan Křtitel Wintera OSB, zde uvedu alespoň jeho dílo *Odboj broumovských*, Praha 1904.

36) S. BRANDEJS, *Kniha o Polici nad Metují*, s. 111.

37) Tato povstání podrobně rozebral Jaroslav Čechura ve své knize *Broumovská rebelie*, Praha 1997. Obecně o postavení poddaných v pobělohorské době Jiří MIKULEC, *Poddanská otázka v barokních Čechách*, Praha 1993.

38) J. RŮŽIČKA, *Dějepis kláštera*, s. 117.

39) Tamtéž, s. 121

40) S. BRANDEJS, *Kniha o Polici nad Metují*, s. 115.

41) Miroslav PICHL, *Police nad Metují. Dějiny města a regionu v běhu let*. Díl 1. Léta 993–1918, Police nad Metují 2015, s. 286.

42) Tamtéž, s. 287.

43) Tamtéž, s. 288.

44) Tamtéž, s. 291.

jako klidné období, ve kterém zažívají rozkvět polického kláštera. Policko však později naplno zasáhnu slezské války, ze kterých se již probošství nestihne zcela vzpamatovat, neboť roku 1786 zaniká skrze nařízení vydané Josefem II.⁴⁵⁾

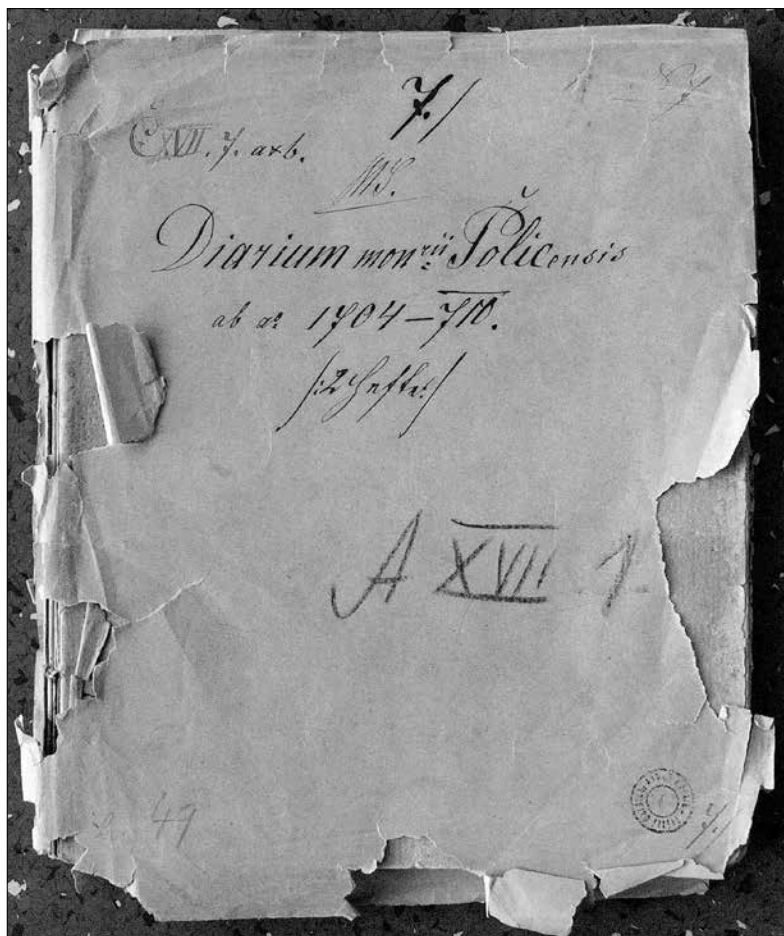
Diárium – vnější rozbor

Vnější podoba diaria je strohá, jedná se o prostý knižní blok o několika svazcích. Postrádá jakékoliv zdobení. Psací látkou je žlutošedý papír, vnější desky, do kterých je knižní blok vložen, jsou z hladkého papíru nižší gramáže, zato vnitřní svazky jsou z veržé papíru. Dokument obsahuje celkem 36 folií.⁴⁶⁾ Bloky jsou svázány bílou nití pomocí třech vpichů. Jednotlivé švy jsou od sebe vzdáleny od horního okraje papíru 7,2 centimetru a od dolního okraje stránky 4,5 centimetru. Vazba je složena z několika svazků, které jsou přišity k sobě, výjimku tvoří folia 30–36, která jsou sešita k sobě, ale následně pouze vložena za sešitý blok předešlých folií. Listy papíru mají rozdílné rozměry, některé měří na výšku 19,2 centimetru, na šířku 16,5 centimetru, ostatní 20 centimetrů na výšku a 17 centimetrů na šířku. Papírové desky měří na výšku 21,2 centimetru a na šířku 18 centimetrů. Tloušťka všech listů i s deskami je dohromady přibližně 0,7 centimetru.

Text diaria je psán železogatovým inkoustem. Místy už inkoust zoxidoval do narezlé barvy. Při psaní bylo použito pravděpodobně šikmo seříznutého ptačího brka, neboť není vidět značný rozdíl v síle tahů, vyjma slova *Bannitus* na folii 19^v v marginální poznámce, které je zjevně psáno hrotem seříznutým doširoka. Přebalové desky jsou nadepsány *Diarium mon[naste]rii Policensis*. Pod nadpisem je napsáno *ab a[nn]o 1704 – [1]710* a pod touto datací je připsáno „/ 2 hefte :/“. Všechny výše uvedené texty jsou psány humanistickou polokursivou s kursivními prvky. Vpravo dole je modrou pastelkou vepsána signatura „A XVII 1“. Vlevo nahoře je červeným inkoustem signatura „C XVII. 7.“, vedle které je inkoustem napsáno „a+b“. Vprostřed nahoře je číslo „7“, které je o kus vedle napsáno ještě jednou, méně čitelně, a to červeným inkoustem. Pod černou sedmičkou je kursivním písmem napsáno „MS.“. Na předsádce je zopakován nadpis *Diarium Monasterii Policensis*, kdy slovo *Policensis* je podtrženo vlnovkou, vlevo nahoře je napsáno modrou pastelkou „a“)“ a dole uprostřed je vepsána signatura „A XVII. 7. a)“. Na to navazuje „b“)“ vepsané vpravo nahoře

45) S. BRANDEJS, *Kniha o Polici nad Metují*, s. 46. Jeroným Růžička uvádí v kronice již rok 1785, Tomek ale též uvádí vydání nařízení v roce 1786.

46) Foliace je umístěna vždy vpravo nahoře a je psána obyčejnou tužkou.

Obr. 1: Diarium monasterii Policensis, vrchní desky. Národní archiv, fond Benediktini Břevnov, karton 49.

na foliu 29, které pokračuje signaturou „A XVII. 7. b/““. Pod nadpisem je napsáno „Anno 1704“. Tento podtitulek je modře podtržen. V diáriu se setkáváme se dvěma různými razítky, a to razítkem benediktinů a razítkem Státního ústředního archivu v Praze (dnes Národního archivu), kdy druhé jmenované má uvnitř vepsané číslice 3 až 38, vždy na každém foliu jednu. V tomto razítku zřejmě byly při foliaci započítány i desky a předsádka.

Samotný text diária postrádá jakoukoliv formální úpravu. Většina folií má psaný text odsazen pomocí svislé linky načrtnuté inkoustem. Touto linkou vzniká na rozích stránek prázdný prostor, kam jsou vepsány arabské číslice, které označují, o kolikátý den v příslušném měsíci se jedná. Zároveň se v tomto prostoru občas vyskytují marginální poznámky. Dělicí linky v dokumentu nemají jednotné místo, občas jsou na obou okrajích, jindy pouze vlevo či na versální straně vlevo, případně na dorsální straně vlevo. Výše zmíněné linky jsou jediným orientačním prvkem dokumentu. Někdy jsou data psána přímo do textu, a ne za linku. Příslušný měsíc v roce bývá uveden jako nadpis textu, stejně tak uvedení příslušného roku. Text končí na foliu 36^v.

Diárium je psáno latinsky, zřídka se objevují německé výrazy.⁴⁷⁾ Slovní zásoba není bohatá, ale to je pochopitelné vzhledem k povaze jednotlivých záznamů, zejména díky pravidelným popisům liturgií, které měly v zásadě podobnou podobu, a tak se mnoho slov a obrátů neustále opakuje. Považuji za důležité zde zmínit, že diárium plnilo čistě funkci informativní, nejedná se o literární dílo. Text je psán humanistickou kursivou a humanistickou polokursivou, v obou případech se jedná o písmo minuskulní. Písaři diária nejsou s jistotou známi, velmi pravděpodobně však je, že se jednalo o diárium sepsané zejména polickým superiorem Prokopem Jaschkem.⁴⁸⁾ Podle paleografické analýzy jsem došla k závěru, že na diáriu pracovalo celkem pět osob. Nedomnívám se tak, že by autorem mohla být pouze jedna osoba. Navíc Prokop Jaschke je v díle uváděn ve třetí osobě; přitom v jiné části rukopisu o sobě sám autor píše v první osobě. Během zápisů diária od konce

47) Zejména při uvádění místních názvů.

48) Václav Vladivoj Tomek zmiňuje ve své knize *Příběhy kláštera a města Police nad Metují*, Praha 1881, předmluva, „*pamětní knihy dvě superiorů a později přeworů kláštera polického*“, uvádí je jako jeden z pramenů, ze kterých čerpá. Vymezuje ho lety 1704 až 1710, pravděpodobně tedy miní právě toto polické diárium. Ve výše zmíněné knize také píše (s. 175): „*Název superior nachází se ponejprv roku 1704, kterým se začíná pamětní kniha tehdejšího superiora Prokopa Jaške.*“

dubna 1709 ani nemohl být autorem, protože 27. dubna toho roku zemřel.⁴⁹⁾ Zároveň změny v duktu písma a stylu psaní jednotlivých liter s jistotou ukazují na více pisatelů. Vzhledem k tomu, že diária byla běžně psána právě představenými osobami daného kláštera, odpovídalo by praxi, že je autorem Prokop Jaschke, nejspíše mu ale v psaní pomáhali další členové polického konventu. Můžeme předpokládat, že se jednalo o významnější osoby v konventu, ale bohužel chybí další prameny, jež by mohly otázku autorů osvětlit.

Diárium je co do zchovalosti ve velmi dobrém stavu, pouze vnější desky jsou poměrně potřhané a papír poněkud zkrehlý.

Diárium – obsahový rozbor

Jedním z nejdůležitějších prvků vnitřní analýzy je zkoumání datace a dní, které jsou v diáriu popsány. První zápis je z 19. března 1704, poslední popisuje den 28. září 1710. Záznamy k jednotlivým dním jsou v rozsahu od jedné věty po více jak jednu stranu. Rozsah obvykle reflektuje význam příslušného dne. V diáriu není ve výše uvedeném časovém rozmezí zaznamenán každý den, často jich chybí i celá řada.⁵⁰⁾ Nejméně popsaných dní má rok 1705 (kde je dokonce uvedených jen pár dní měsíce ledna), naopak nejobsáhleji je popsán rok 1708. Ani jednou se nestalo, že by byly popsány všechny dny v rámci měsíce. Hned čtyřikrát došlo k tomu, že data nejdou v chronologickém sledu, autoři je tak možná dopisovali do textu zpětně. Roku 1706 je dvakrát popsán únor i březen, ale události se různí, zřejmě se tak jedná o chybu a část popisů by mohla připadat k roku 1705. Kromě datování pomocí arabských číslic a názvů měsíců je často používáno i latinských číslic.

Co se samotného textu týče, klášterní diárium se zaměřuje především na provádění liturgie. Popisuje tak jednotlivé části dne prostřednictvím sloužených bohoslužeb. Tento pramen potvrzuje, že bohoslužby byly (a dodnes jsou) významnou náplní každodenního života benediktinů.⁵¹⁾ Základní liturgií byly modlitby hodinek, kterým se říká i hodinky kanonické, proto se v textu často setkáváme s označeními jako „první kanonická“ (myslena první kanonická hodinka), pravidelně je též popisována takzvaná

49) Ivana PEŠOUTOVÁ, *Jaschke, Procopius, OSB* (online). Dostupné z URL: <http://reholnici.hiu.cas.cz/katalog/l.dl?hal~1000129592>, [cit. 22. 3. 2021].

50) Srovnání viz tabulka v Příloze 1.

51) Pro poznání liturgického života benediktinů je zásadní Řehole Benediktova, v Čechách je dostupné latinsko-české vydání *Regula Benedicti – Řehole Benediktova*, překl. Alžběta Franceová, Praha 1998.

prima, tercie, sexta a nona, které označují další jednotlivé části hodinek. Součástí bohoslužeb jsou pravidelné ranní chvály (latinsky *laudes*), které se mají konat hned za svítání, a vigilie (noční hlídky). Den končí nejčastěji kompletářem, tzv. poslední hodinkou.⁵²⁾ Pověstinou je uvedeno, kdo daný liturgický úkon provádí. Modlitby hodinek jsou dopodrobna popsány v *Řeholi*, v kapitolách 8 až 20.

Vedle liturgií jsou řádky diária věnovány i obecně svátkům. Jak bylo zmíněno výše, svátky byly uváděny běžně v souvislosti s latinskými číslicemi, některé svátky jsou však v pramenu rozebrány podrobněji. Týká se to například Velikonoc, které jsou v textu dopodrobna popsány třikrát, a to pro léta 1704, 1706 a 1708.

Popis liturgie a jiných oslav

Poličtí benediktini věnovali zvláštní pozornost popisům dvou svátků, a to svátku svatého Benedikta a Velikonocům, kdy právě popisy velikonočních dní jsou obzvláště podrobné (oproti popisům běžných dní). Roku 1704 je jako první velikonoční den popsána středa devatenáctého března (Škaredá středa),⁵³⁾ která je současně prvním dnem, který je v diáriu popsáný. Po popisu středy následuje poměrně podrobná deskripce všech dalších velikonočních dní včetně Velikonočního pondělí, které roku 1704 připadalo na 24. března.⁵⁴⁾ Na následujících řádcích uvádím přehled zásadních úkonů, které byly o svátečních dnech prováděny.

O Škaredé středě se sloužil ve dvě hodiny kompletář a ve čtyři hodiny byly ranní chvály, při kterých bylo rozsvíceno patnáct svící. Číslo patnáct bude pravděpodobně souviset s ukřižováním Krista, k němuž mělo dojít ve tři hodiny odpoledne čili patnáctou hodinu dne,⁵⁵⁾ či eventuálně s datem ukřižování, které bylo určeno na 14. či 15. den nisanu.⁵⁶⁾ Naproti tomu jsou ostatní dny popsány obsáhleji. Ve středu byla v sedm hodin první kanonická hodinka, dále procvičování čtení, o půl deváté šestá a devátá kanonická hodinka. Ten den se konala slavnostní bohoslužba, na kterou navazoval průvod se svátostí do sakristie, doprovázený zapálenými svícemi. Další den se

52) Rupert BERGER, *Liturgický slovník*, Praha 2008, s. 203.

53) Popisy velikonočních dní pro rok 1704 in *Diarium monasterii policensis*, folio 1^r–2^r.

54) Dny popsané v diáriu vidíme v tabulce, která je přílohou č. 1.

55) Archimandrita SÁVVA, *Život našeho Pána Ježíše Krista*, Praha 1991, s. 137.

56) Gerhard Ludwig MÜLLER, *Dogmatika pro studium i pastorači*, Koštelní Vydří 2010, s. 278. Podrobněji o nisanu a Kristově smrti Marie BLÁHOVÁ, *Historická chronologie*, Praha 2001, s. 222–223.

konalo české kázání, po kterém se konal průvod k hrobce.⁵⁷⁾ O Velkém pátku šel po deváté kanonické hodině superior⁵⁸⁾ spolu s ostatními řeholníky k svatému světlu u dveří kostela a zároveň bylo ten den požehnáno hostii.

Dvacátého třetího března, v den Velikonoc, se konalo německé i české kázání, přičemž to první sloužil pater Michael,⁵⁹⁾ české měl superior, který se zhostil i bohoslužby, jež předcházela českému kázání. Tento den se konal průvod vně kostela spolu s figurálními a pontifikálními nešporami. O Velikonočním pondělí přišel do Police břevnovský opat,⁶⁰⁾ který se po německém kázání (před polednem) přesunul do Broumova. Jako poslední absolvovali benediktini kompletář spolu s litanii. Tím končí popis velikonočního období roku 1704.

Dalším rokem, jehož velikonoční dny máme v tomto klášteře zmapované, je rok 1706.⁶¹⁾ Prvním zaznamenaným dnem je Květná neděle, která tento rok byla 28. března. V prameni jsou záznamy o celém velikonočním týdnu až na úterý. Posledním záznamem věnujícím se velikonočnímu období je tím pádem Velikonoční pondělí, které v tomto roce připadlo na 5. dubna. Na Květnou neděli měl pater Thomas⁶²⁾ v machovském kostele svaté čtení. Den na to byla provedena revize pokladen, jedné u kostelní brány a druhé naproti bráně.⁶³⁾ Ve středu se děly pouze úkony běžné modlitby hodinek. Zde můžeme vidět, že na rozdíl od popisu z roku 1704 je tento velice stručný. Na Zelený čtvrtek v sedm hodin ráno probíhalo rozjímání nad Písmem, které je pro benediktiny příznačné.⁶⁴⁾ Významným úkonem spojeným právě se

57) Hrobka je umístěna přímo pod kostelem. Antonín CECHNER, *Soupis památek historických a uměleckých v politickém okrese Broumovském*, Praha 1930, s. 260.

58) V těchto letech jím měl být Prokop Jashke (1646–1709). Ivana PEŠOUTOVÁ, *Jashke Prokop, OSB* (online). Dostupné z URL: <http://reholnici.hiu.cas.cz/katalog/l.dll?hal~1000129592>, [cit. 20. 11. 2021]. Superiorem byl od roku 1700. Viz M. PICHL, *Police nad Metují*, 2015, s. 290.

59) Pravděpodobně se jedná o řeholníka Michaela Klimatschkeho (1666–1728). Ivana PEŠOUTOVÁ, *Klimatschke Michael, OSB* (online). Dostupné z URL: <http://reholnici.hiu.cas.cz/katalog/l.dll?hal~1000129634>, [cit. 20. 11. 2021].

60) Opat navštěvoval polický klášter během roku i mimo Velikonoce.

61) Popisy velikonočních dní pro rok 1706 in *Diarium monasterii policensis*, folio 13.

62) Pravděpodobně se jedná o řeholníka Thomase Reischla (1652–1726). Ivana PEŠOUTOVÁ, *Reischl Thomas, OSB* (online). Dostupné z URL: <http://reholnici.hiu.cas.cz/katalog/l.dll?hal~1000129627>, [cit. 20. 11. 2021].

63) U druhé pokladny není známo přesné umístění.

64) Duchovní četba je důležitou součástí života benediktinů. Viz P. LUIS-LAMPOVÁ, *Spiritualita Řehole Benediktovy*, in: *Regula Benedicti*, překl. Alžběta Francevová, s. XLV–XLVI.

čtvrtek je přenesení ciboria s posvěcenou hostií do sakristie. Na Velký pátek se zpívala *Vexillia Regis* a *Responsorium Tenebrae*. Denní bohoslužby o svatém týdnu několikrát doprovázely cesty do hrobky. O Bílé sobotě začal den jako obvykle, ale po deváté kanonické hodině šel páter Thomas do malého kostela⁶⁵⁾ za účelem požehnání novému ohni.⁶⁶⁾ Poté proběhly nešpory společně s oslavou. Později toho dne se konal krátký průvod, který vedl k oltáři svaté Trojice, po němž se zpívala hymna *Te Deum Laudamus*.⁶⁷⁾ Velikonoce připadaly na 4. dubna, hned po bohoslužbě se konalo německé kázání prostřednictvím pátera Martina a po deváté kanonické měl páter Thomas české kázání. Velikonoce končí loretánskými litaniami. V pondělí, stejně jako roku 1704, přišel do Police břevnovský opat.

Jak je již uvedeno výše, v diáriu je pro rok 1707 popsán pouze 25. duben čili Velikonoční pondělí. Zvláštností je, že při popisu tohoto dne zde není tato skutečnost vůbec zmíněna.⁶⁸⁾

Posledním rokem, který se tomuto období věnuje, je rok 1708,⁶⁹⁾ kdy neděle vzkříšení připadla na 8. dubna. Tento rok je popsán celý velikonoční týden, připadá na data od 1. dubna do 7. dubna s tím, že 8. dubna bylo Velikonoční pondělí.

O Modrém pondělí přišel do Police páter Augustinus z Verněřovic. Obzvláště zajímavé je úterý 2. dubna, kdy páter představený zbořil oltář svatého Štěpána. Stejně tomu tak bylo u (staršího) oltáře svaté Markéty. Oba oltáře byly ten samý rok nahrazeny oltáři novými. Stalo se tak z iniciativy opata Otmara Zinkeho.⁷⁰⁾ Středa opět obsahuje jen stručný zápis jako v minulých letech. Ve čtvrtek proběhlo, stejně jako v roce 1704, slavnostní přenesení ciboria s posvěcenou hostií do sakristie. *Responsorium Tenebra* se tento rok zpívalo na Velký pátek. Tentýž den byla po českém kázání k hrobce slavnostně přenesena svátost oltářní. O Bílé sobotě byly po osmí hodině recitovány žalmy *Miserere mei Deus*. 8. dubna byl Boží hod velikonoční, o kterém se konal průvod kolem hřbitova. V pondělí probíhala v Machově bohoslužba.

65) Běžně se bohoslužby konaly v klášterním, dnes farním, kostele Nanebevzetí Panny Marie. Malým kostelem je s největší pravděpodobností míněn kostel hřbitovní, nacházející se kousek od kláštera.

66) Dokonce by měla být tradice o vígíliích velikonočních.

67) Jedná se o hymnus, který je podle Benediktovy řehole určen pro neděle a svátky. R. BERGER, *Liturgický slovník*, s. 503–504.

68) *Diarium monasterii policensis*, folio 20^r.

69) Popisy velikonočních dní pro rok 1708 in *Diarium monasterii policensis*, folio 23^v–24^v.

70) *Farní kostel* (online). Dostupné z URL: <https://www.policenm.cz/zivot-ve-meste/pro-turisty/pamatky/farni-kostel-/>, [cit. 20. 11. 2021].

Cenným je i popis oslav, například oslav svátku svatého Benedikta, který byl v těchto letech slaven 21. března.⁷¹⁾ Například u roku 1706 je přesně dáno, kdy se má co sloužit a jak dlouho. Den před tímto svátkem šli všichni řeholníci ke zpovědi. Samotná slavná mše otci Benediktovi se konala 21. března v devět hodin. Odsloužil ji páter Thomas.⁷²⁾

Prosopografické údaje

Páter Thomas ovšem není zdaleka jediný, o kterém se můžeme v diáriu dočíst. Přicházíme tím k dalším faktům, které nám může tento pramen nabídnout, a to jsou informace o osazenstvu konventu,⁷³⁾ jejichž jména a případné funkce se dozvídáme při popisech každodenních činností a svátečních událostí, které jsou rozebrány výše. Skrze zápisy je možné dočíst se o mnoha jménech, jak členů polického konventu, tak i členů kongregace broumovské i břevnovské. Jména uvedená v diáriu zde řadím podle církevní titulatury. Nejčastěji se jedná o pátery, otce čili řeholníky s kněžským svěcením, někteří mají i další tituly: Adalbertus, Adamus, Agidius, Amandus, Amilianus, Anastazius, Antonius, Augustinus, Bartolomeus, Beda, Benedictus, Bennonus, Bernardus, Bonifacius, Brunno, Caelestinus, Claudius, Columbanus, Daniel, Doderus, Ferdinandus, pastor Florianus, Florianus, Franciscus, doktor Granarius, Gregorius, Gothard, diákon Henrius, Hermannus, Ivanus, subdiákon (později diákon) Jacobus, Johannus, Josephus, Kilianus, Krystophus, Leonus, Leopoldus diákon, Lucas, Mathias, Maurus, Martinus, Michaelus, Placidus subdiákon, pastor Placidus, Petrus, Philipus, Procopius, Rafael, cítilhodný Romanus, Rupertus, Rupertus junior, Sigismundus, Simonus, Thomas farář, Tola, Tobias, Wencislaus, Vitus, Wolfgangus; dále několik bratrů čili řeholníků bez kněžského svěcení: Andreas, subdiákon Alexius, Amilianus, Edmundus, Florianus, Gaudentius, Jacobus a Laurentius. Bez církevní titulatury to jsou jména: Amilianus, důstojný pán Franciscus a pan Leonardus. Ještě je zde uveden rajhradský benediktin Christopherus Böck OSB.⁷⁴⁾

71) Do roku 1665. Více M. BLÁHOVÁ, *Historická chronologie*, s. 851.

72) *Diarium monasterii policensis*, folio 12.

73) Významným projektem pro poznání řádových bratrů je *Bio-bibliografická databáze řeholníků v českých zemích v raném novověku* (online). Dostupné z URL: <http://reholnici.hiu.cas.cz/katalog/clpr54.htm>, [cit. 22. 3. 2021].

74) Některá jména se shodují se jmény v databázi řeholníků, s ohledem na místo působení a životní data uvádím odkaz na řeholníky, kteří by mohli být těmi uváděnými v textu (vše online, [cit. 22. 3. 2021]): Klimatschke Michael, OSB, <http://reholnici.hiu.cas.cz/katalog/1.dll?hal~1000129634>; Patzelt Bernard, OSB, <http://reholnici.hiu.cas.cz/katalog/1.dll?hal~1000129624>; Jaschke Procopius, OSB, <http://reholnici.hiu.cas.cz/katalog/1.dll?hal~1000129624>.

Itinerář řeholníků a jiné údaje

Vidíme, že řeholníků se v polickém klášteře pohybovalo poměrně hodně. Polický klášter byl vzhledem ke své poloze často navštěvován benediktiny z broumovského kláštera,⁷⁵⁾ Polici navíc vedla hlavní cesta právě do Broumova, pohyby benediktinů přes Polici tak byly velmi časté. Například 24. března 1704 přijel do polického kláštera opat, který se ujal německého kázání lidu a v poledne odjel do Broumova. Opat podle diária běžně cestoval mezi oběma městy i několikrát do týdne. 18. července se zastavil v Polici. Z Police někteří řeholníci často odcházeli navštěvovat statek Sloupno. V rámci liturgických obřadů se konaly průvody, někdy středem města, jindy na nedalekou Ostaš, do Varty, Machova či Lehnického Pole.⁷⁶⁾

Diárium se zmiňuje i o některých významných událostech, například o zemětřesení ze dne 25. listopadu 1709 nebo o návštěvě papežského nuncia 21. září 1710. Pro zkoumání dějin kláštera jsou však jedněmi z nejvýznamnějších zápisů ty o konventní knihovně.⁷⁷⁾ Zápisy jsou hned dva, jeden

holnici.hiu.cas.cz/katalog/l.dll?hal~1000129592; Pergler Wolfgangus, OSB, <http://reholnici.hiu.cas.cz/katalog/l.dll?hal~1000129606>; Vogt Aemilianus, OSB, <http://reholnici.hiu.cas.cz/katalog/l.dll?hal~1000129697>; Kuschelbauer Placid, OSB, <http://reholnici.hiu.cas.cz/katalog/l.dll?hal~1000129617>; Reischl Thomas, OSB, <http://reholnici.hiu.cas.cz/katalog/l.dll?hal~1000129627>; Filbrig Aegidius, OSB, <http://reholnici.hiu.cas.cz/katalog/l.dll?hal~1000129671>; Werner Gaudentius, OSB, <http://reholnici.hiu.cas.cz/katalog/l.dll?hal~1000129685>; Kihnast Laurentius, OSB, <http://reholnici.hiu.cas.cz/katalog/l.dll?hal~1000129703>; zároveň považuji za nutné zmínit, že v databázi jsou jména polických řeholníků, která se v diáriu vůbec neobjevují.

75) Město Police nad Metují je od Broumova vzdušnou čarou vzdáleno necelých 9 kilometrů.

76) Toto panství koupil roku 1703 opat Tomáš Sartorius a stalo se významnou součástí majetku benediktinů. Více o Lehnickém Poli a benediktinech Martin MÁDL, *Lehnické Pole (okr. Lehnice, Dolní Slezsko): probošství s kostelem sv. Kříže a sv. Hedviky*, in: M. Mádl et al., *Benediktini II: barokní a nástěnná malba v českých zemích*, Praha 2017, s. 869–878; Milan BUBEN, *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích*, II. díl, II. svazek: Mnišské řády, Praha 2007; nebo Heinrich GRÜGER, *Schlesisches Klosterbuch. Wahlstatt: Propstei der Benediktiner*, Jahrbuch der Schlesischen Friedrich-Wilhelms-Universität zu Breslau 31, Breslau 1990, s. 1–14.

77) O polické knihovně se dozvídáme nejvíce informací v souvislosti se zrušením polického kláštera roku 1786, kdy byla část knih přesunuta do pražského Klementina, část měla skončit v rukou některých měšťanů (na to poukávají i některé účty nacházející se ve fondu NA, Benediktini – klášter Břevnov) a část knih měla být odeslána do dvorské knihovny ve Vídni (viz Kateřina HEKRDLOVÁ, *Veřejná a univerzitní knihovna Praha (1522) 1777–1918 (1919). Inventář*, Praha 2012, s. 65). Obecně o klášterních knihovnách srov. Jakub ZOUHAR (ed.), *Monastic Libraries in East Central and Eastern Europe between*

z konce června 1704, kdy byl páter Jacob pověřen uspořádáním této knihovny. Druhý zápis pochází z března 1706, kdy bratr Bruno pořádal a kontroloval knihovnu, přičemž zjistil, že několik knih chybí.

Závěr

Cílem této studie bylo analyzovat polické diárium a prezentovat zde výsledky vnitřního i vnějšího rozboru, na jehož základě je vytvořen přehled informací, jež je možné získat z tohoto konkrétního historického pramene. Diárium vzniklo pravděpodobně pro vnitřní potřebu konventu, jehož členové se rozhodli, možná z podnětu a za účasti superiora Prokopa Jaschkeho, zapisovat každodenní události v polickém klášteře. Dnes není známo mnoho archivního materiálu, který by se věnoval výhradně Polici nebo nabízel hlubší poznání polického konventu. Tento pramen je proto pro poznání dějin polického kláštera a jeho komunity nenahraditelný. Diárium polického kláštera se tak stává nedílnou součástí komplexnějšího historického výzkumu benediktinů na Policku. Nelze jej přitom komparovat s mnoha obdobnými prameny, neboť pro začátek 18. století v českých zemích nejsou diária vesměs dochována.

Mgr. Adéla Věra Wagnerová

*Fakulta filozofická Univerzity Hradec Králové
e-mail: avwagnerova@gmail.com*

the Middle Ages and the Enlightenment (= *Monastica historia* 5), Brno – Hradec Králové – St. Pölten 2020 (též online). Dostupné z URL: http://branamoudrosti.cz/pages/output/Sbornik_Monastica_historia_5.pdf, [cit. 18. 7. 2022]; Michaela ŠEFERISOVÁ LOUDOVÁ, *Vě jménu moudrosti. Ikonografie barokních knihoven na Moravě v 18. století*, Praha 2018; Martina BOLOM-KOTARI – Sixtus BOLOM-KOTARI – Andreas GAMERITH – Anna HOLEŠOVÁ – Jindřich KOLDA – Martina VÍTKOVÁ – Eva VODOCHODSKÁ – Zdeněk ZAHRADNÍK – Jakub ZOUHAR, *Brána moudrosti otevřená. Knihy a knihovny broumovského kláštera*, Hradec Králové 2020.

PŘÍLOHA

Tabulka dní popsaných v diáriu.⁷⁸⁾

Rok	Měsíc	Data v příslušném měsíci
1704	březen	19.–31.
	duben	1., 13., 25., 28.–30.
	květen	1.–3., 10.–11., 18., 20.–25., 29.
	červen	15., 27., 29.
	červenec	4., 9., 11., 23., 30.
	srpen	5., 15., 25.
	září	2., 4., 8., 14., * ¹⁾ , 21., 26., 29.
	říjen	4.–5., 7.–9., 11., 19.
	listopad	1.–2.
	prosinec	23–26. ²⁾
1705	leden	5.–6., 9., 14.–15.
1706	leden	3.–6., 10.–11., 24.–25., 30.
	únor	2., 5.–6., 10.–11., 19., 21., 26.
	březen	5., 11.–13., 15., 18.–19.
	únor	2.
1706	březen	19.–23., 25., 28.–29., 31.
	duben	1.–6., 11., 19., 21.–22., 24.–25., 29.–30.
	květen	1.–5., 8.–13., 22.–23., 28.–30.
	červen	3., 5.–6., 8.–10., 24., 27., 29.–30.
	červenec	2.–3., 8.–9., 18.–19.
	srpen	8.–9., 12.–13., 15., 21.–23., 27.
	září	3., 7.–8., 11.–14., 16., 28., 30.
	říjen	1., 5., 9., 17., 19.–20., 26.–27.
	listopad	5.–9., 13., 16., 19.–20., 23.–26.
	prosinec	9.–12.
1707	leden	10.–15., 24.–29.

78) Adéla Věra WAGNEROVÁ, *Diarium kláštera Police nad Metují 1704–1710. Sonda do obsahu významného pramene*, Hradec Králové, 2020, s. 63–65.

Rok	Měsíc	Data v příslušném měsíci
	únor	3., 6., 13.–14., 16.–18., 20., 23.–25.
	březen	4.–10., 17.–18., 20.–21., 23., 25., 13. ³⁾
	duben	3.–5., 9.–11., 13.–16., 19., 25.–26.
	květen	15., 21.–22.
	červen	2.–4., 6., 26.
	srpen	16., 24.
	září	2.
	říjen	4.–5., 13.–14., 16.–17., 23.–24.
	listopad	2., 5.–6., 13.–14., 16.–17., 21., 23.–24., 26., 29.–30.
	prosinec	22., 28., 30.
1708	leden	22.–30.
	únor	9.–10., 24.–26.
	březen	5., 7., 17.–21., 27.–28.
	duben	1.–2., 4.–9., 15., 29.
	květen	3., 13., 16., 28.
	červen	3.–4., 7.–12., 14., 22.–24., 26.
	červenec	3.–4., 13., 2., ⁴⁾ 14., 28.
	srpen	7., 9., 20., 23.–26., 29.
	září	1., 8.–12., 14.–16., 20.–22., 24., 30.
	říjen	4., 19., 25.–26.
	listopad	1.–2., 4., 6.–9., 13.–14., 16., 19., 21.–23., 27.–28.
	prosinec	* ⁵⁾ 21., ⁶⁾ 19.
1709	říjen	2., 5., 13., 27.
	listopad	1.–2., 10.–13., 16.–17., 21., 25., 30.
	prosinec	1., 4.–5., 8., 18., 21., 24.–26.
1710	leden	1., 4.–6., 12.–15.

Rok	Měsíc	Data v příslušném měsíci
	únor	1.–3., 14.
	březen	15., 19.–21., 25., 31.
	duben	*, 23.–25., 27.
	květen	3., 11., 7., ⁷⁾ 15., 17.,
	červen	19., 24., 29.
	červenec	2., 13., 25.–26.
	srpen	11., 15., 18., 21., 26., 31.
	září	6., 8., 14., 26.–27.
	říjen	4.–5., 7., 13.–14., 22., 27.–28., 31.
	listopad	2., 7.–8., 11., 13., 16., 24.–28.

¹⁾ Datace 14. je v textu napsána dvakrát, avšak pravděpodobně se jedná o dva rozdílné dny.

²⁾ Před popisem 8. dne je věnován jeden odstavec popisu adventního času.

³⁾ Dopsáno za 25. březnem.

⁴⁾ Dopsáno za 13. červencem.

⁵⁾ Pod nadpisem prosince je popis dne bez uvedení datace.

⁶⁾ Dopsáno za 21. prosincem.

⁷⁾ Dopsáno za 11. květnem.

THE DIARIUM OF THE POLICE NAD METUJÍ MONASTERY FOR 1704–1710 – AN IMPORTANT SOURCE ON THE HISTORY OF THE MONASTERY

There is increasing interest in the history of the Benedictine Order in Bohemia. The National Archives in Prague hold a collection of documents pertaining to the Benedictines and the Břevnov monastery; this collection includes a number of diaria from monasteries, including from the monastery in Police nad Metují (box no. 49). This diarium is one of the most important sources for understanding the continuity of the monastic community at the Police monastery. The aim of the study presented in this paper is to analyze the diarium in terms of both its external characteristics and its content. The external (codicological) analysis also investigates the document from a paleographic perspective, evaluating its structure and assessing the scribes' hands. The content analysis focuses on the individual entries in the diarium and outlines how they contribute to our historical knowledge. The paper lists the various days for which entries are given, describing the content of the entries – including the liturgical aspects of monastic life and accounts of important events in the town.

The paper sets out to show that the diarium is an important source on the history of Police nad Metují and its monastery, as well as providing broader insights into the everyday lives of both individuals and monastic communities. It opens up the opportunity for further research into the history of the monastery in Police, which has not yet been adequately explored.